

Pesti Sarolta
Múzeumpedagógus
Koszta József Múzeum, Szentes

Láss a szíveddel - szemléletformáló kiállítás-látogatás a Koszta József Múzeumban

Rezümé

Az alábbi cikkben bemutatásra kerül a szentesi Koszta József Múzeum állandó kiállítása autizmusbaráttá formálásának szakmai lépései: a szenzoros érzékenyítő programnak, az autizmusbarát tájékoztató füzet szerkesztési elveinek és az azzal szoros összhangban lévő kék útvonal tervezésének ismertetése.

„A családokat és a közösségeket is támogatnunk kell abban, hogy olyan környezetet tudjanak biztosítani az autizmuspektrum-zavarral élő személyeknek, amelyben megfelelő életet élhetnek, és képességeiket kiteljesíthetik.”¹

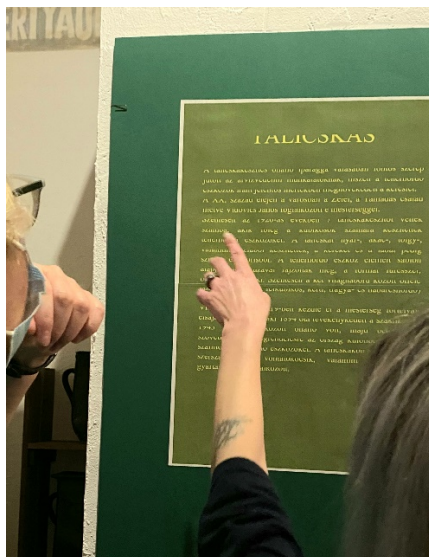
A Koszta József Múzeum 2021. november 9-én, az Múzeumok Őszi Fesztiválja keretén belül szemléletformáló programot szervezett, melynek célja az volt, hogy megmutassa minden érdeklődő felnőtt számára a speciális igényű emberek látásmódját tapasztalatszerzésen keresztül, autizmus szakos gyógypedagógus segítségével.

Az érzékenyítő program első részeként a mesterségeket bemutató állandó kiállításunkat alakítottuk át oly módon, hogy a speciális igényű emberek számára zavaró tényezőket

---

1 Autizmuspektrum-zavar azonosítás, megértés, beavatkozás
Az Autism Europe hivatalos kiadványa
https://aosz.hu/wp-content/uploads/2014/07/ae_ae.pdf
letöltés ideje: 2021. 11. 25. 10:00

felnagyítva, eltúlozva hang-, fény- és illathatásokat generáltunk, és ezeken a hatásokon keresztül más szemszögből mutattuk meg a kiállítást neurotipikus embereknek. A kiállítási szövegeket eltorzítva jelenítettük meg, így tapasztalhatták meg a látogatók, hogy az olvasásban akadályozott embereknek milyen nehézségekkel kell megküzdeniük. A kiállítás megtekintését követően kérdéseket tettünk fel a látogatók számára. A válaszokból azt a következtetést vontuk le, hogy a zavaró hatások miatt a kiállítás sok részletét nem vették észre a résztvevők.

(1. kép)

Ezt követően a látogatók az autizmus specifikus szempontok alapján újra strukturált *Legelők, szántók, vadvizek* című állandó kiállításunkat tekinthették meg, ahol a szentesi ember 150-200 évvel ezelőtti életmódjával, munkakörülményeivel ismerkedhettek meg, valamint bepillantást kaptak az itt élő népesség mindennapjaiba a halászat és az állattartás eszközeinek bemutatásán keresztül. A szántóföldi gazdálkodás mellett a bolgárkertészet rövid történetébe, valamint a szőlőművelés alapjaiba is betekintést nyújtott a néprajzi kiállítás. A meglévő tárlat átformálásának célja volt, hogy a kiállítás olyan személyek számára is elérhető és érthető legyen, akik másképpen tudják feldolgozni a külvilágból érkező információkat és hatásokat, különös tekintettel az autizmus spektrumzavarral élő gyerekekre és felnőttekre.

Az autizmussal élők számára problémát jelent az információáradat lépcsőről lépésre történő feldolgozása, a struktúra önálló megteremtése. Számukra egyszerűsített sémák, rajzok, követhető jelzések, valamint rövid ismertető anyagok kihelyezése adja azt biztonságot, amin keresztül a kiállítást végig tudják járni és így teljes egészében megtekinteni.

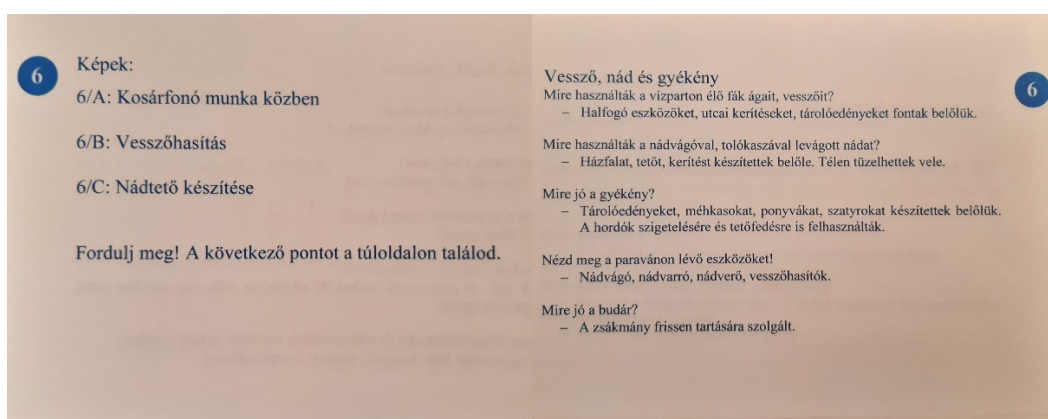
A szemléletformáló programhoz kapcsolódóan a kiállítási tér akadálymentesítése során autizmus specifikus szempontokat vettünk figyelembe. Az akadálymentesített térben a tér

strukturálását a megálló pontok kijelölésével valósítottuk meg. A szenzoros védelem jegyében figyeltünk a hangot adó felületek hangerősségének szabályozottságára, valamint igény esetén a fény mennyiség szabályozását is tekintetbe vettük. A látogatók a padlóra és a falakra rögzített egyszerű, számozott jelzéseket követve tudnak tájékozódni a kiállított tárgyak, eszközök között.

(2. kép)

Akadálymentesítésként a tárlatot vezetősegédlettel, leegyszerűsített tartalommal láttuk el, így a speciális igényű emberek számára is könnyebben értelmezhetővé, élvezhetővé és nem utolsósorban végig járhatóvá vált a kiállítás. A kék matricás jelekkel szorosan összefüggő vezetőfüzet egyszerű, rövid ismertetőivel, magyarázó szövegeivel segíti a tájékozódást térben és időben, az érintett személyek önállóságának biztosítása mellett vizuális támpontként a megértést segítve.

(3./a és 3./b kép)

A kék matricákkal és vezetőfüzettel frissített kiállítás az érzékenyítő programot követően is bárki számára elérhető a mindennapi múzeumlátogatás során, hiszen a struktúra teremtés nem

csak az autizmussal élőknek jelent tájékozódás béli segítséget, hanem minden látogató számára biztosítja azt a lehetőséget, hogy eljusson hozzá az információ.

Az Autism Speaks 2010-es figyelemfelhívó kampányának része a középületek kék megvilágítása volt, és habár az évek során az autizmus szervezetek logói sokszínűek lettek - utalva a spektrumra -, a kék szín viselése az autizmus világnapján kezd egyetemessé válni. Ma már talán nem is az autizmus létezésére kell felhívni a figyelmet, hiszen a köztudatba egyre inkább beépül a fogalom, ám szemléletformálásra minden téren nagy hangsúly kell fektetni a pontos értelmezés és a megfelelő támogatás érdekében.²

Az akadálymentesítés csak akkor tud megvalósulni, ha tisztában vagyunk a speciális igényekkel. Kiállításunk átszervezését több hónapon át tartó felkészülés előzte meg, amiben autizmus szakos gyógypedagógus volt segítségünkre: elméleti ismeretek átadása mellett gyakorlati szempontokra is felhívta a figyelmünket. A szakemberrel szorosan együttműködve, lépésről-lépésre alakítottuk ki a kiállítás akadálymentesítését.

A szemléletformáló tevékenységek célja, hogy megismertessük a sajátos világot egy speciális szemüvegen – szempontrendszeren keresztül. A szemléletformáló alkalmak nyújtanak lehetőséget a sajátos világba való betekintésre.

---

2 Miért kék?

<https://marsalapitvany.hu/miert-kek/>

letöltés időpontja: 2021.11.25. 13:05

Summary

The article above presents the professional steps of transforming a permanent exhibition of Koszta József Museum's into an autism-friendly one. The essay also describes the editing principles of the sensory sensitization program, the autism-friendly information booklet and the design of the „blue tour” connected to the booklet.